

Bryssel den 22.1.2014
COM(2014) 14 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

För en industriell renässans i Europa

{SWD(2014) 14 final}

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

För en industriell renässans i Europa

1. INLEDNING

Europeiska unionen är på väg ut ur sin längsta recession någonsin. EU-28:s BNP ökade med 0,2 % under det tredje kvartalet 2013. Uppgången i indikatorer för företagens tilltro och förtroende tyder på att strukturreformer, förbättrad makroekonomisk styrning och åtgärder i finanssektorn har lyckats stabilisera Europas ekonomi. EU är på rätt spår men återhämtningen är fortfarande blygsam. Kommissionens prognoser visar på ökad BNP på 1,4 % i EU-28 under 2014 och en arbetslöshet på nära 11 % de kommande två åren. **Det är därför främjandet av tillväxt och konkurrenskraft för att upprätthålla och förstärka återhämtningen och uppnå målen i Europa 2020-strategin har fått högsta prioritet för kommissionen och EU:s medlemsstater.**

Krisen har visat hur viktig realekonomin och en stark industri är. Industrins växelverkan med resten av Europas ekonomiska system sträcker sig mycket längre än tillverkning, från råvaror och energi till företagstjänster (t.ex. logistik), konsumentservice (eftermarknadstjänster för kapitalvaror) eller turism. Industriverksamheter ingår i allt rikare och komplexa värdekedjor som kopplar samman stora koncerner och små eller medelstora företag över branscher och länder.

Den **ekonomiska betydelsen** av industriverksamheterna är mycket större än vad tillverkningens andel av BNP antyder. Industrin står för över 80 % av Europas export och 80 % av den privata sektorns forskning och innovation. Nästan en fjärdedel av alla jobb i den privata sektorn finns inom industrin, ofta med hög kompetens, och varje extra jobb i tillverkningsindustrin skapar 0,5–2 arbetstillfällen i andra sektorer¹. **Kommissionen anser att en stark industribas kommer att vara av största betydelse för Europas ekonomiska återhämtning och konkurrenskraft.**

Under den ekonomiska krisen har EU:s industri på det hela taget visat hur motståndskraftig den är. Den är världsledande vad gäller hållbarhet och ger ett överskott på 365 miljarder euro inom handeln med tillverkade produkter (1 miljard euro per dag)², främst inom några få hög- och medelhögtekniska sektorer. Dessa omfattar bilindustrin, verkstadsindustrin, läkemedel, kemikalier, flyg- och rymdindustrin och de kreativa industrisektorerna samt högkvalitetsvaror inom många andra sektorer, bl.a. livsmedel.

¹ Rueda-Cantuche, José M., Sousa, N., Andreoni, V. och Arto, I. *The Single Market as an engine for employment growth through the external trade*, Gemensamma forskningscentret, IPTS, Sevilla, 2012. I det här meddelandet avses med tillverkning sektion C och avdelningarna 10–33 i Nace rev. 2. Med industri avses ett bredare verksamhetsfält som även omfattar gruvdrift och energiverksamhet.

² Skattning baserad på handelsstatistik från Eurostat. Beloppet avser endast tillverkade produkter och omfattar alltså inte handelsflöden av energi och råvaror där EU uppvisar negativ handelsbalans.

Trots detta har krisen satt djupa spår: sedan 2008 har 3,5 miljoner arbetstillfällen försvunnit inom tillverkningsindustrin, dess andel av BNP minskade från 15,4% till 15,1% det senaste året³. Dessutom minskar EU:s produktivitet i jämförelse med våra konkurrenter.

I två rapporter⁴ har kommissionen nyligen pekat på ett antal svagheter som dämpar tillväxten. **Den interna efterfrågan** är fortsatt svag och undergräver därmed de europeiska företagens hemmamarknader och håller handeln inom EU dämpad efter krisen. **Företagsklimatet** har blivit bättre i EU i allmänhet men framstegen är fortfarande ojämna. Stelbent administration och lagstiftning, bristande flexibilitet på vissa arbetsmarknader och svag integration på den inre marknaden fortsätter att hindra tillväxtpotentialen för företag, särskilt små och medelstora företag. **Investeringarna i forskning och innovation** fortsätter vara för låga och hindra den nödvändiga moderniseringen av vår industribas och dämpa EU:s framtida konkurrenskraft. Företag i EU måste betala högre **energipriser** än de flesta av våra ledande konkurrenter⁵ och har svårt att få **tillgång till basinsatsvaror** till rimliga priser, t.ex. råvaror, kvalificerad arbetskraft och kapital.

Mot den bakgrunden har kommissionen fört en integrerad industripolitik i enlighet med de industripolitiska meddelandena från 2010 och 2012⁶ och gett tillväxtfrämjande rekommendationer till medlemsstaterna inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Det är viktigt att denna politik **genomförs fullständigt** på europeisk och nationell nivå för att säkerställa vår konkurrenskraft i framtiden och öka vår tillväxtpotential. Politiska åtgärder måste vara väl samordnade och konsekventa från regional nivå till EU-nivå för att de ska vara effektiva.

Som ett bidrag till Europeiska rådets industripolitiska överlägganden **innehåller det här meddelandet kommissionens prioriteringar för industripolitiken**. Det bygger på kommissionens årliga tillväxtöversikt, ger en översikt över åtgärder som redan vidtagits och lägger fram utvalda nya åtgärder för att påskynda uppfyllandet av dessa prioriteter. **Meddelandet visar att industripolitiken och EU:s politik på andra områden blir allt mer integrerade i varandra, något som nämdes i 2010 års industripolitiska meddelande, och att denna integration måste fortsätta. Det viktigaste av allt är att meddelandet understryker vikten av ett fullständigt och effektivt genomförande av industripolitiken i EU och syftar till att underlätta ett sådant genomförande.**

³ Det är värt att notera att tillverkningens andel av BNP sedan 2007 har ökat i vissa länder (Slovakien, Litauen, Österrike, Tyskland och Nederländerna) medan den minskat i de övriga.

⁴ Europeiska konkurrenskraftsrapporten 2013 *Towards knowledge-driven Reindustrialisation* på http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/competitiveness-analysis/european-competitiveness-report/files/eu-2013-eur-comp-rep_en.pdf och *Member states Competitiveness Performance and Implementation of EU Industrial Policy* på http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/monitoring-member-states/files/scoreboard-2013_en.pdf.

⁵ Prisskillnaderna till de externa konkurrenterna ökar för både el och gas (med undantag för Japan).

⁶ COM(2012) 582 final *En starkare europeisk industri för tillväxt och ekonomisk återhämtning*, 10.10.2012 och KOM(2010) 614 slutlig *En integrerad industripolitik för en globaliserad tid: Med konkurrenskraft och hållbar utveckling i centrum*, 28.10.2010. Flera medlemsstater, bl.a. Frankrike, Spanien, Tyskland och Förenade konungariket, har på senare år också utformat industripolitiska strategier på nationell och regional nivå.

Under genomförandet av konkurrenskraftsstärkande reformer har medlemsstaterna en viktig uppgift. Utvecklingen av nya instrument, t.ex. Partnerskapen för tillväxt, sysselsättning och konkurrenskraft, kan vara till stor hjälp för att ge de här reformerna större genomslag⁷.

2. EN INTEGRERAD, GEMENSAM EUROPEISK MARKNAD: ATT SKAPA EN ATTRAKTIV PLATS FÖR FÖRETAG OCH PRODUKTION

Den inre marknaden fortsätter vara grunden för EU:s ekonomiska framgångar. I mitten på 1980-talet ändrade den gemensamma marknaden utsikterna för den europeiska ekonomin, och efter krisen kan den inre marknaden återta den här rollen som livgivare i EU-ekonomin för att främja tillväxt och sysselsättning och därmed göra EU till en attraktivare plats för produktionen av varor och tjänster.

Den inre marknaden ger EU-företag en stor hemmamarknad, underlättar produktivitetshöjningar genom lägre kostnader för insatsvaror, möjliggör effektiva affärsprocesser och ökar avkastningen på innovation. Den inre marknaden har dock fortfarande en betydande tillväxtpotential, och ytterligare förenklingar av reglerna för den inre marknaden kan förbättra den ekonomiska effektiviteten. En fördjupning av den gemensamma marknaden kan skynda på teknikförändringen. En fastare integrering av EU-företag i regionala och globala värdekedjor är avgörande för nya produktivitetsvinster. Väl utformade EU-standarder som införs i tid kommer att påskynda spridningen av innovationer och EU-reformer inom immaterialrätten kommer också att uppmuntra till kreativitet och innovation. För att kunna utnyttja den inre marknads potential fullt ut krävs dock bättre integration av infrastrukturnät, bättre genomförande och förenkling av reglerna för varor och tjänster samt ett förutsägbart, stabilt regelverk i kombination med modern och effektiv offentlig förvaltning.

2.1. Slutförande av integreringen av nät: informations-, energi- och transportnät

Den inre marknaden kan inte fungera smidigt utan en integrerad infrastruktur. I Inre marknadsakten II framförs fyra åtgärder för att främja utvecklingen av sjö-, luft- och järnvägstransport samt ett initiativ för förstärkning av genomförandet och tillämpningen av det tredje energipaketet för att avreglera och integrera de europeiska energimarknaderna. I början av 2013 lade kommissionen fram ett förslag om det fjärde järnvägs paketet för att göra det enklare för järnvägsoperatörer att komma in och verka på EU-marknaden⁸. Inom sjöfartssektorn lade kommissionen i juli 2013 fram planer om en förenkling av

⁷ Dessa överenskommelser mellan medlemsstaterna kan komplettera genomförandet av delar av industripolitiken, med ledning av de prioriteringar för den ekonomiska politiken som anges i Europeiska rådets gemensamma bedömning av det ekonomiska läget i medlemsstaterna och euroområdet eller de landsspecifika rekommendationerna.

⁸ Paketet är ett stort steg mot upprättandet av ett fungerande gemensamt europeiskt järnvägsområde, där standardiserade tåg och spårkomponenter successivt ersätter det breda utbudet av skräddarsydd rullande materiel och där förfarandena för godkännande av järnvägsfordon harmoniserats. Det gemensamma företaget Shift2Rail kommer att stödja den här processen genom att samla offentliga och privata medel för att skynda på utvecklingen och utnyttjandet av ny teknik och nya lösningar.

tullformalitetserna för fartyg vilket minskar byråkratin, minskar tidåtgången i hamnarna och gör sektorn konkurrenskraftigare. Kommissionen vidtar också åtgärder för att genomdriva skyldigheterna i det gemensamma europeiska luftrummet i medlemsstaterna⁹. **För närvarande fördröjs antagandet, det fullständiga genomförandet eller tillämpningen av dessa initiativ.**

För att en inre marknad för energi ska kunna skapas krävs både att alla medlemsstater införlivar hela det rättsliga ramverket och att **energinäten** integreras, vilket skulle vara konkurrensfrämjande inom den inre marknaden och sänka kostnaderna för europeiska företag. Det krävs betydande investeringar för att modernisera Europas energiinfrastruktur så att ”energiöar” kopplas ihop och möjliggör energiströmmar inom den inre marknaden och låter EU:s industri dra nytta av tryggare försörjning och lägre priser¹⁰.

EU:s infrastruktur måste svara på social efterfrågan och motsvara de tekniska förändringarna. Utvecklingen av **rena fordon och fartyg** är en viktig utmaning för EU:s industri när den försöker upprätthålla sin konkurrenskraft. En sådan utveckling beror både på leveransen av ny teknik och på installationen av den infrastruktur som behövs för användarna. Antagandet av förslaget till direktiv¹¹ om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen kommer att ställa krav på medlemsstater om en minsta infrastruktur för alternativa bränslen, bl.a. elektriska laddningsstationer med standardiserade gränssnitt.

Kommissionen uppmanar rådet och parlamentet att anta detta förslag i början av 2014.

I slutsatserna från Europeiska rådets möte i oktober 2013 framhålls att digitala varor och tjänster är mycket viktiga för uppgraderingen av den europeiska industrin. För att stödja utvecklingen av kommunikationstjänster, lade kommissionen i september 2013 fram ett ambitiöst program för en gemensam telemarknad som syftar till att främja investeringar och vidta åtgärder för att minska den regelsplittringen i EU ytterligare och främja konkurrensen på bredbandsmarknaden.

Vidare skapar **informations- och kommunikationsteknikens** konvergens med energi- och logistiknät nya möjligheter och utmaningar för industrin. Svårigheten är att driftsätta digitalt

⁹ Inom vägtransportsektorn behövs ett bättre genomdrivande av bestämmelserna för marknadstillträde för att öppna marknaden ytterligare. Grunden har redan lagts för en eventuell avreglering av den här sektorn på EU-nivå genom att säkerhetsregler och tekniska regler för vägtransporter har harmoniserats.

¹⁰ Den 14 oktober 2013 antog kommissionen en förteckning över 248 viktiga projekt för energiinfrastruktur, som baserat på de nya riktlinjerna för transeuropeisk energiinfrastruktur (TEN-E) kommer att kunna utnyttja snabbare och effektivare förfaranden för beviljande av tillstånd och förbättrad hantering av regleringar. Dessutom enades rådet och Europaparlamentet i december 2013 om att upprätta **Fonden för ett sammanlänkat Europa**, en fond på 33,2 miljarder euro för att finansiera och locka finansärer för förbättring av Europas transportnät, energinät och digitala nät. Fonden kommer att bidra till skapandet av högpresterande och miljövänliga sammanhängande nät över hela Europa. I fonden har 5,85 miljarder euro avsatts för transeuropeisk energiinfrastruktur under perioden 2014–2020 som bidrag till marknadsintegration och försörjningstrygghet i EU:s energisystem.

¹¹ COM(2013) 18 final, 24.1.2013. Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen.

anpassade nät med den grad av säkerhet och motståndskraft som krävs för att bistå företag i deras verksamhet. Effekterna av dessa förändringar börjar märkas och kommer att ge marknadsmöjligheter, främst för viktiga möjliggörande tekniker. Utformningen av smarta nät kommer också att kräva ett lämpligt regelverk och lämpliga standarder för interoperabilitet. EU, medlemsstaterna, regionerna och industrin har alla en roll att spela i främjandet av digitaliseringen av affärsprocesser och utvecklingen av den industriella dimensionen av den digitala agendan.

Rymdinfrastrukturen och tillhörande industri- och tjänsteapplikationer ger möjlighet att stärka industrins konkurrenskraft och skapa tillväxt och sysselsättning. EU har en mycket viktig roll att spela inom detta område då de höga kostnaderna för rymdprojekt gör det mer ekonomiskt för medlemsstater att samla investeringar och gemensamt utnyttja de möjligheter dessa erbjuder. I samarbete med medlemsstaterna och de särskilda organisationerna och byråerna för området (t.ex. Europeiska rymdorganisationen och Europeiska byrån för det globala systemet för satellitnavigering, GSA) slutför kommissionen rymdinfrastrukturen i sina flaggskeppsprojekt, Galileo och Copernicus, under nästa fleråriga budgetram. Den kommer att föreslå regler för fastställandet av de tekniska villkoren och reglerna för kommersiellt utnyttjande av dem.

Kommissionen uppmanar rådet och parlamentet att snabbt anta och genomföra ovannämnda åtgärder och lagstiftning om informations-, energi-, transport-, rymd- och kommunikationsnät i EU, i enlighet med kommissionens förslag.

En fördröjning av driftsättningen av dessa infrastrukturer kommer att dämpa vår framtida konkurrenskraft. Dagens ekonomiska klimat är inte fördelaktigt för långsiktiga investeringar, och kommissionen kommer därför att fortsätta använda **projektobligationer** för att underlätta finansieringen av dessa infrastrukturprojekt.

2.2. En öppen och integrerad inre marknad för varor och tjänster

Genom Inre marknadsakten I och II stimulerade kommissionen marknadsintegration över hela EU och uppmanar nu rådet och parlamentet att anta förslagen i dessa, särskilt om sådana initiativ som marknadstillsynen och produktsäkerhetspaketet.

Kommissionen fortsätter att aktivt främja en heltäckande marknad för varor. Granskningen av den inre marknaden för industrivaror har visat att den är lämplig för sitt syfte¹². Industrin har dragit nytta av denna utveckling och handel med tillverkade varor inom EU har ökat med åren.

¹² Kommissionens meddelande COM(2014) 25, *A vision for the internal market for industrial products*, 22.1.2014.

I initiativet om den gemensamma marknaden för gröna produkter föreslås åtgärder för att lösa problem med den fria rörligheten för dessa varor¹³. Om inte medlemsstaterna tar ytterligare steg i genomförandet av det nuvarande ramverket så kommer dock företagen fortsätta utsättas för onödigt höga kostnader och kostnadsskillnader som riskerar att öka. Kommissionen kommer att säkerställa en harmonisering och kommer först och främst att **koncentrera sig på att införa och upprätthålla de befintliga rättsliga ramarna** och underlätta för små och medelstora företag att verka på den inre marknaden.

I meddelandet om en inre marknad för industriprodukter lägger kommissionen fram sin syn på hur man ska uppnå en mer integrerad inre marknad genom rationalisering av det nuvarande regelverket. Kommissionen kommer även att överväga att lägga fram ett lagförslag om förenklade, enhetliga förvaltningsrättsliga eller civilrättsliga straffavgifter för överträdelser av EU:s harmoniseringslagstiftning, så att alla företag behandlas lika på den inre marknaden för industriprodukter. Nätverket Enterprise Europe kommer att förstärkas i syfte att stärka stödet för små och medelstora företag på den inre marknaden och ytterligare utveckla stödet för tillgång till finansiering, förbättra deras energi- och resurseffektivitet och öka små och medelstora företags kapacitet att hantera innovation.

Industrin handlar med både varor och tjänster. Ett fullständigt genomförande av tjänstedirektivet är fortfarande viktigt för konkurrenskraften hos Europas industri. Det finns en tydlig obalans i integrationsnivån för varu- och tjänstemarknader, och för att industrin ska kunna moderniseras på ett effektivt sätt **måste den inre marknaden för tjänster förbättras ytterligare**¹⁴.

Mycket har uppnåtts men medlemsstaterna måste fortfarande leverera reformer och förbättra införandet av den inre marknadens regler på vissa områden. Kommissionen uppmanade redan 2012 i ett meddelande¹⁵ medlemsstaterna att göra mer för att genomföra tjänstedirektivet. Ett fullständigt genomförande av tjänstedirektivet skulle avsevärt förbättra den inre marknadens funktion, särskilt för små och medelstora länder och för konsumenterna. Den ökade konkurrenskraften skulle kunna resultera i en total ekonomisk vinst på cirka 2,6 % av BNP i EU. Framstegen övervakas i den europeiska planeringsterminen och kommissionen har inrättat en dialog med medlemsstater för att uppnå politiskt överenskomna mål.

Industrins konkurrenskraft skulle ha fördel av en mer integrerad inre marknad för tjänster, särskilt för företagstjänster som står för cirka 12 % av förädlingsvärdet i EU. Detta är ett bra exempel på ett område där inarbetning av industrins konkurrenskraft i övrig politik kan bidra till att öka EU:s totala konkurrenskraft. Tillräcklig hänsyn bör tas till företagstjänster vid utformningen och genomförandet av industripolitiska strategier. Efter meddelandet om

¹³ Inom ramen för detta initiativ föreslås gemensamma metoder för mätning av varors och organisationers miljöprestanda. Jämförbar och tillförlitlig miljöinformation om produkter kommer att underlätta integreringen av marknader för sådana varor i EU.

¹⁴ Rapport om integreringen av den gemensamma marknaden, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0785:FIN:SV:PDF>

¹⁵ Meddelandet *Ett partnerskap för ny tillväxt i tjänstesektorn 2012–2015*, 8.6.2012, COM(2012) 261 final.

industripolitiken 2012 inrättade kommissionen i början av 2013 en högnivågrupp om företagstjänster. Kommissionen kommer att undersöka behovet av ytterligare åtgärder när den här gruppen utfärdat sina rekommendationer i mars 2014.

Det nyligen uppdaterade **europiska standardiseringssystemet** ska bevakas för att avgöra om det behöver anpassas till det snabbt skiftande klimatet så att det kan bidra till EU:s strategiska mål, särskilt avseende industripolitik, tjänster, innovation och teknisk utveckling.

Dessutom är en effektiv standardisering och skyddet av immaterialrätt (som står för 50 % av de totala immateriella tillgångarna i EU) avgörande för främjandet av innovation och utvecklingen av nya teknikområden. **Kommissionen kommer att följa debatten om användningen av immaterialrätter i standarder och bedöma om den behöver ta upp frågan i ett särskilt initiativ.**

2.3. Affärsklimat, regelverk och offentlig förvaltning i EU

EU:s konkurrenskraft har alltid byggt på en gedigen och förutsägbar institutionsmiljö, infrastruktur av hög kvalitet, en stark teknisk kunskapsbas och en frisk och högutbildad arbetskraft. Traditionellt har Europa rankats högt vad gäller affärer och industriell produktion men tappar nu konkurrenskraft i jämförelse med andra regioner i världen¹⁶.

Det faktum att den inre marknaden (särskilt för tjänster) inte är helt integrerad är en allvarlig hämsko på produktiviteten. EU har totalt sett inte anpassat sig tillräckligt till de förändrade förhållandena. Administrativa bördor och invecklad lagstiftning avvecklas för långsamt och ojämnt, och vissa arbetsmarknader är inte tillräckligt flexibla. Efter finanskrisen påverkar de pågående skuldsaneringarna företagsklimatet och hindrar ytterligare investeringar och färsk kredit till företag. Därigenom skadas moderniseringen av EU:s industri.

Kommissionen övervakar regelbundet EU:s konkurrenskraft och affärsklimat, främst genom den europeiska planeringsterminen och medlemsstaternas konkurrenskraftsrapport i enlighet med artikel 173 i EU-fördraget. Nyligen presenterade rapporter visar tecken på förbättringar eftersom strukturreformer börjar få effekt men läget är ojämnt medlemsstater emellan.

Från och med 2014 kommer **rapporten om medlemsstaternas konkurrenskraftsresultat och -politik i enlighet med artikel 173 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt** att förstärkas för att utvärdera och tydligt koppla effekterna av förbättringar i företagsklimatet på hur medlemsstaternas konkurrenskraft faktiskt utvecklas. Kommissionen kommer därmed att öka räckvidden för sina årsrapporter till att omfatta nationella satsningar för att den industriella konkurrenskraften ska integreras i alla relevanta övriga politikområden¹⁷.

¹⁶ År 2008 listade Världsbanken i sin rapport Doing Business åtta medlemsstater bland de 20 första, varav tre bland de tio främsta. År 2013 fanns det bara sex medlemsstater bland de 20 främsta och två bland de tio främsta.

¹⁷ Se slutsatserna från rådets (konkurrenskraft) möte den 2-3 december 2013.

På EU-nivå fortsätter kommissionen att förbättra lagstiftningen och regleringen för att göra den ändamålsenligare, stabilare och mer förutsägbar. Genomförandet av **Programmet om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat** (Refit-programmet) och uppföljningen av de tio tyngsta regelbördorna (som de uppfattas av branschorganisationer och intressenter) kommer att förenkla EU:s lagstiftning och minska regelbördorna för företag. **Prövning av konkurrenskraften** har integrerats helt i kommissionens konsekvensbedömningar för alla större förslag med betydande effekter på konkurrenskraften. Undersökningar om **kumulativa kostnadsbedömningar** har utförts inom ett antal sektorer (stål, aluminium) och kommer att utföras i andra (t.ex. kemikalie- och skogsbaserade industrier) i ett försök att i efterhand uppskatta de gemensamma kostnaderna för olika delar av nationella lagar och EU-lagar för industriella sektorer. En **sundhetskontroll** av lagstiftningen inom oljeraffinaderisektorn kommer att slutföras 2014. I framtiden kommer kommissionen gradvis att utföra omfattande granskningar av konkurrenskraften och regelverken i var och en av de viktigaste industriella värdekedjorna, med hjälp av sundhetskontroller och kumulativa kostnadsbedömningar.¹⁸

Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att vidta liknande åtgärder på nationell nivå för att hjälpa till att säkerställa att politiska insatser ökar konkurrenskraften över hela EU. Kommissionen kommer att övervaka hur detta fortskrider.

Det finns betydande variationer i hur de 28 medlemsstaternas offentliga förvaltningar hanterar den privata sektorn. För att alla medlemsstater ska kunna ta del av de övrigas erfarenheter kommer kommissionen att lägga fram ett initiativ om **tillväxtvänlig offentlig förvaltning**, med en omfattande översikt över bästa praxis i offentlig förvaltning i EU, särskilt med avseende på e-förvaltningsverktyg och offentlig upphandling.

3. INDUSTRIELL MODERNISERING: INVESTERA I INNOVATION, NY TEKNIK, INSATSVAROR OCH FÄRDIGHETER FÖR PRODUKTION

Med knappa natur- och energiresurser och ambitiösa sociala mål och miljömål kan EU-företagen inte konkurrera med lågprisprodukter och produkter av låg kvalitet. De måste satsa på innovation, produktivitet, resurseffektivitet och höga förädlingsvärden för att konkurrera på världsmarknaderna. EU:s fördel i världsekonomin kommer även fortsättningsvis att ligga i varor och tjänster med ett högt förädlingsvärde. I detta ingår även effektiv förvaltning av värdekedjor och tillträde till marknader över hela världen. Innovation och tekniska framsteg kommer alltså att fortsätta vara den viktigaste källan till konkurrenskraft för EU:s industri.

¹⁸ Dessutom utförs andra initiativ för att underlätta genomförandet av regler inom särskilda områden. EU:s avfallslagstiftning håller t.ex. på att ses över i syfte att göra den tydlig och enkel att tillämpa och för att underlätta återvinningen av sekundära råmaterial.

Därför behövs ytterligare satsningar för att nå målet i Europa 2020 på att anslå 3 % av BNP till forskning och utveckling (FoU).

Digital teknik står i centrum för den europeiska industrins ökade produktivitet. Deras transformativa styrka och ökande inverkan på alla sektorer omvandlar de traditionella affärs- och produktionsmodellerna och kommer att leda till att industrin tar fram flera innovationer för potentiella nya varor och främst tjänster (industrins tjänstifering). En digital övergång är på väg inom hela den globala ekonomin och industripolitiken behöver integrera nya tekniska möjligheter såsom molndatortjänster, utveckling av värdekedjan för stordata och data, nya industriella internettillämpningar, smarta fabriker, robotteknik, 3D-tryckning och design.

3.1. Stimulera investeringar i innovation och ny teknik

Sedan den ekonomiska krisen inleddes har dramatiskt lägre investeringar i innovation varit ett stort orosmoln för Europas industriella framtid.

Kommissionen har ställt en allt större del av sina politiska, reglerande och finansiella medel till medlemsstaternas, regionernas och industrins förfogande för att främja investeringar i innovation. **Programmet Horisont 2020** kommer, särskilt genom pelaren för industriellt ledarskap, att avsätta nästan 80 miljarder euro för forskning och innovation. Här ingår stöd för viktiga möjliggörande tekniker som kommer att omdefiniera globala värdekedjor, öka resurseffektiviteten och omforma den internationella fördelningen av arbetskraft. För att underlätta kommersialiseringen av forskningsresultat kommer Horisont 2020 även att finansiera prototyp- och demonstrationsprojekt som ligger närmare marknaden än hittills. Ett viktigt inslag i Horisont 2020 är att gå samman med det privata näringslivet i offentlig-privata partnerskap på viktiga industriområden så att mer privata investeringar kan uppbådas.

Genom den nya fleråriga budgetramen 2014–2020 kommer dessutom upp till 100 miljarder euro från de europeiska struktur- och investeringsfonderna att bli tillgängliga för medlemsstaterna för att finansiera investeringar i innovation, i linje med de industripolitiska prioriteringarna. Under 2014–2020 kommer de europeiska struktur- och investeringsfondernas satsningar på innovation att vägledas av begreppet **Smart specialisering**, så att medlemsstater och regioner ska kunna koncentrera investeringarna på sina konkurrensfördelar och för att uppmuntra skapandet av tväreuropeiska värdekedjor. Många av de teman som medlemsstater och regioner föreslagit inom ramen för smarta specialiseringsstrategier hänger samman med de sex strategiska områden som utpekats i industripolitiken, så det finns heltäckande finansieringspaket till regionernas förfogande.

Eftersom medlemsstaterna i allt högre grad vill stimulera investeringar på strategiska industriområden **moderniserar kommissionen reglerna för statligt stöd till FoU och innovation** och **ser över reglerna för offentlig upphandling** för att skapa en kritisk massa

på efterfrågesidan och effektivisera resursallokeringen, utan att reglerna för konkurrens och den inre marknaden äventyras.

Behovet av att påskynda investeringarna i banbrytande teknik i snabbväxande områden var det viktigaste skälet till att kommissionen i 2012 års meddelande om industripolitiken angav sex områden där investeringar skulle stimuleras.

Dessa strategiska, övergripande områden är: avancerad tillverkning, viktig möjliggörande teknik, rena fordon och transporter, biobaserade produkter, bygg- och råmaterial samt smarta elnät. De sex arbetsgrupper som inrättades för ett år sedan har hjälpt kommissionen att kartlägga möjligheter och hinder för innovation som kräver ytterligare politiska åtgärder. Baserat på detta arbete **kommer kommissionen att prioritera följande:**

- **Avancerad tillverkning:** grundande av en kunskaps- och innovationsgemenskap för tillverkning med mervärde och upprättande av ett offentlig-privat partnerskap om hållbar processindustri genom resurs- och energieffektivitet, framtidens fabriker, fotonik och robotteknik, uppgradering av kapaciteten och konkurrenskraften i Europas tillverkningssektor. Integreringen av digital teknik i tillverkningsprocessen kommer att vara en prioritet för framtida arbete i ljuset av Internets allt större betydelse för industrin. Användningen av storskalig datateknik kommer i allt högre grad att integreras i tillverkningsprocessen¹⁹.
- **Viktig möjliggörande teknik:** den här arbetsgruppen jobbar med att kartlägga potentiell möjliggörande teknik i projekt av europeiskt intresse inom utvalda områden, t.ex. batterier, smarta material, högpresterande produktion och industriella bioprocesser, alleuropeisk tillgång till teknisk infrastruktur för små och medelstora företag samt ytterligare användning av möjligheterna i det samförståndsavtal som tecknats med Europeiska investeringsbanken.
- **Biobaserade produkter:** tryggad, långsiktig tillgång till råvaror till världsmarknadspriser för produktionen av biobaserade produkter. För detta kommer kaskadprincipen att behöva tillämpas för användningen av biomassa, och varje möjlig störning måste avlägsnas i tilldelningen av biomassa för alternativa ändamål till följd av stöd och andra mekanismer som främjar användningen av biomassa för andra ändamål (t.ex. energi)²⁰.
- **Rena fordon och fartyg:** antagande och fullständigt genomförande av kommissionens förslag om infrastruktur för alternativa bränslen, genomförande av initiativet om gröna fordon och andra Horisont 2020-initiativ som främjar rena, energieffektiva transporter, införande av globala standarder för elbilar och genomförande av prioriteringarna från Cars 2020.

¹⁹ Se det kommande arbetsdokumentet från kommissionen: *Advancing Manufacturing – Advancing Europe*.

²⁰ För en beskrivning och tolkning av kaskadprincipen, se

http://ec.europa.eu/research/bioeconomy/pdf/201202_commission_staff_working.pdf - Arbetsdokumentet från kommissionen som medföljer kommissionens meddelande om den bioekonomiska strategin – s. 25–26, andra stycket, avsnitt 1.3.3.1. och <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A7-2013-0201+0+DOC+PDF+V0//EN> – Europaparlamentets yttrande om kommissionens meddelande om den bioekonomiska strategin – se punkt 28 på s. 6 och 7.

- **Hållbara bygg- och råmaterial:** inrättande av en utlåningskapacitet från EIB på 25 miljarder euro för energieffektivitet i bostäder och förbättring av återvinning och hållbar avfallshantering inom byggbranschen.
- **Smarta elnät och digital infrastruktur:** fastställande av ytterligare mål för utvecklingen av komponenter för smarta elnät, granskning och utvidgning av standardiseringsuppdrag samt utveckling och vägledning om prestandaindikatorer²¹. Infrastruktur och uppkopplingsprogramvara för industriellt internet är ett prioriterat område med tanke på dess växande betydelse och ska hjälpa till att integrera högprestationsprocesser som molndatortjänster.

Med utgångspunkt i arbetsgruppernas arbete föreslår kommissionen att medlemsstaterna kombinerar regional- och industripolitiska instrument för att skapa smarta specialiseringsplattformar så att regionerna får hjälp att starta smarta specialiseringsprogram genom att underlätta kontakter mellan företag och kluster. Det ger tillgång till innovativ teknik och marknadsmöjligheter.

Slutligen kommer kommissionen, på grundval av en analys av EU:s industriella starka sidor och viktigaste tillgångar, att utforska industriella verksamhetsområden där det är sannolikt att EU kommer att ha en konkurrensfördel i framtiden. Dessutom kommer övervakningen av investeringstendenser att spela en allt viktigare roll i de bedömningar som utförs inom ramen för den europeiska planeringsterminen.

3.2. Ökad produktivitet och resurseffektivitet och underlättande av tillgång till betalbara insatsvaror för produktion

EU-företagen måste få tillgång till viktiga insatsvaror på ett hållbart sätt och till bästa möjliga villkor, men det finns fortfarande betydande problem på kapital-, energi- och råvarumarknaderna.

a) Tillgång till finansiering

Den finansiella stabiliteten har kunnat återställas genom lagstiftningsreformer på finansmarknaderna, en omdömesgill valutapolitik och den nya tillsynsstrukturen i bankunionen. Bankernas skuldsaneringar gör det dock svårare för företagen att få banklån, främst små och medelstora företag i särskilt krisdrabbade medlemsstater.

Politiska åtgärder bidrar till lättare tillgång till kapital för vissa syften. Åren 2014–2020 kommer sammanhållningspolitiken att kanalisera medel till företagen genom finansieringsinstrument. För den nya programperioden planeras, förutom traditionella finansieringsinstrument på nationell, regional, transnationell eller gränsöverskridande nivå, möjligheten att bidra med medel till finansieringsinstrument på EU-nivå. Här ingår

²¹ Kommissionen valde nyligen ut två projekt för smarta elnät som projekt av gemensamt intresse för transeuropeisk energiinfrastruktur.

småföretagsinitiativet, som är ett riskdelningsinstrument med EU-garantier, något som Europeiska rådet efterlyste vid sitt möte i oktober 2013. Det är **ett initiativ** som lagts fram av **kommissionen och EIB** som ska göra det möjligt för medlemsstaterna att på frivillig grund använda de europeiska struktur- och investeringsfonderna för att ge bidrag till finansieringsinstrument som lånar ut medel till små och medelstora företag. **Medlemsstaterna uppmanas bidra till detta initiativ med sina nationella anslag inom de europeiska struktur- och investeringsfonderna**, så att instrumentet kan uppnå en kritisk massa och få betydande effekter för en ökad utlåning till små och medelstora företag.

Antagandet av programmet för företagens konkurrenskraft och för små och medelstora företag samt Horisont 2020 kommer också att öka finansieringskapaciteten hos fonder inom den offentliga sektorn flera gånger om med aktieinvesteringar genom finansiella intermediärer, t.ex. riskkapitalfonder och en välfungerande alleuropeisk riskkapitalmarknad. Ett fullständigt genomförande av direktivet om sena betalningar²² kommer också att förbättra finansieringen för företag. Nyligen genomförda lagändringar kommer att underlätta tillgången till finansiering för små och medelstora företag. **Kapitalkravsförordningen** innehåller exempelvis en korrigeringsfaktor som sänker kapitalkraven i samband med kreditrisker för exponeringar till små och medelstora företag. Det omarbetade direktivet om marknader för finansiella instrument kommer att skapa särskilda handelsplattformar som kallas tillväxtmarknader för små och medelstora företag. Genom det omarbetade transparensdirektivet försvinner kravet att offentliggöra kvartalsvis finansinformation. Genom de nya reglerna om europeiska riskkapitalfonder och europeiska fonder för socialt företagande införs ett särskilt EU-pass för fondförvaltare som investerar i nya små och medelstora företag och sociala företagsverksamheter.

Trots dessa åtgärder så förväntas tillgången till finansiering att fortsätta vara problematisk. Fastän storföretagen i allt högre utsträckning sökt finansiering på obligationsmarknaderna så är de europeiska små och medelstora företagen fortfarande starkt beroende av bankerna som viktigaste finansieringskälla, mycket mer än i andra delar av världen. Krisen har splittrat den inre marknaden för banklån i EU och låneräntorna har ökat oproportionerligt i vissa länder. **En inre marknad för kapital där små och medelstora företag kan ha gränsöverskridande tillgång till finansiering är fortfarande ett mål som behöver nås.**

Mot den bakgrunden fortsätter insatserna för att förbättra kanaler för kreditöverföring och att diversifiera företagens finansieringskällor. Framsteg har gjorts i flera initiativ som ingick i uppdateringen av industripolitiken 2012. Analysen av svaren på **grönboken om långsiktig finansiering** kommer nu att leda till förslag om åtgärder för att diversifiera finansieringskällor för små och medelstora företag och underlätta långsiktiga investeringar.

²² Direktiv 2011/7/EU av den 16 februari 2011 om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:048:0001:0010:SV:PDF>

Ytterligare åtgärder behövs också för att minska effekterna av den bristande finansiering som vissa företag drabbas av, och kommissionen kommer att fortsätta samarbetet med EIB-gruppen och understödja bilaterala initiativ mellan medlemsstater för att åtgärda dessa brister.

b) Energi

Effektivitetsvinsterna och det successiva konkurrensutsättandet av energimarknaderna har sänkt el- och gaspriserna i grossistledet, men tyvärr har återförsäljarledets priser för denna viktiga energiförsörjning till industrin ökat. Återförsäljarledets elpriser för industrin i EU ökade i genomsnitt med 3,5 % per år, och gaspriserna med 1 % mellan 2008 och 2012. Till följd av detta beräknas industrins elpriser i EU ligga dubbelt så högt som i USA och Ryssland och 20 % högre än i Kina enligt Internationella energiorganet²³. Prisskillnaden är ännu större när det gäller gas: i EU är gasen 3–4 gånger dyrare för industrin än för de amerikanska, ryska och indiska konkurrenterna och 12 % dyrare än i Kina, men däremot är den billigare än i Japan. De priser som industrikunderna faktiskt betalar kan dock variera mellan medlemsstaterna.

I meddelandet om energipriser och det medföljande arbetsdokumentet från kommissionen presenteras en välunderbyggd redovisning av energiprisernas utveckling och deras tre huvudkomponenter, dvs. energi, nätkostnader och skatter och avgifter, inklusive stöd till förnybar energi. Den största komponenten förblir energikostnaden, även om dess andel minskar och avsevärda skillnader mellan medlemsstaterna kvarstår. Nätkostnader och skatter och avgifter är de viktigaste drivkrafterna bakom energiprisökningarna och utgör en större del av det slutliga priset i återförsäljarledet²⁴.

Energikostnadernas utveckling är oroväckande för de energiintensiva industriernas konkurrenskraft. Energikostnaderna utgör en stor del av de totala kostnaderna för papper och trycksaker, kemiska varor, glas och keramik, järn och stål och övriga metaller, även om det förekommer skillnader mellan anläggningar, tekniker och länder.

Industriell konkurrenskraft och energieffektivitet fortsätter vara viktiga mål för EU, vilket bekräftas i Europa 2020-strategin. Vi försöker uppnå våra mål med hjälp av olika EU-strategier på det mest kostnadseffektiva sättet.

- På försörjningssidan avsätter Horisont 2020 medel direkt till energi- och klimatrelaterad forskning och innovation, främst genom samhällsutmaningen Säker, ren och effektiv energi och initiativ om industriellt ledarskap som Spire (hållbara industriprocesser genom resurs- och energieffektivitet), SET (den strategiska EU-planen för energiteknik) och Silc II (långsiktigt hållbart system för en koldioxidsnål industri) i syfte att utveckla och främja spridningen av banbrytande teknik som behövs för att uppnå klimat- och energimålen.

²³ Dessa priser är inte korrigerade för kvalitetsskillnader, eftersom EU:s elförsörjning är mer tillförlitlig med färre avbrott än i dessa länder.

²⁴ COM(2014) 21 final, 22.1.2014 s. 8, *Energipriser och -kostnader i Europa*. Se detta meddelande för en detaljerad redovisning av energikostnader och energipriser.

- Färdigställandet av en fullständigt integrerad inre marknad för energi och ökad konkurrens på energimarknaderna kommer att möjliggöra för industri- och bostadsanvändare att dra nytta av lägre energipriser i grossistledet.
- Vidareutvecklingen av en effektiv alleuropeisk infrastruktur för gas och el samt för transport av viktiga råvaror som etylen och propylen, skulle hjälpa till att minska transportkostnaderna och riskerna för energiintensiva sektorer. Befintliga rörledningar bör främst kopplas samman med Syd- och Östeuropa för att förbättra synergierna mellan industrier från olika medlemsstater och uppnå högre energieffektivitet i hela EU.
- Det är viktigt att undvika oproportionerliga höjningar av energikostnaderna på grund av skatter, avgifter eller andra instrument som införts av medlemsstaterna i olika politiska syften. Det är mycket viktigt för att trygga kostnadseffektiviteten och bidra till att förbättra EU:s konkurrenskraft.

Vid sidan av detta meddelande har kommissionen antagit ett paket om klimat och energi med en definition av dess ställning fram till 2030²⁵. Utom i ett fall är det ett icke-lagstiftande paket som kommer att möjliggöra diskussioner i Europeiska rådet och Europaparlamentet för att bidra till formuleringen av EU:s ståndpunkt i kampen mot klimatförändringarna och hur det samverkar med energipolitiken och EU:s ekonomiska konkurrenskraft.

c) Råmaterial och resurseffektivitet

EU:s industri är främst beroende av leveranser av råvaror från internationella marknader²⁶, särskilt obearbetade mineraler och metaller. Den står inför flera utmaningar vad gäller både primära och sekundära råmaterial hela värdekedjan igenom (prospektering, utvinning, behandling, raffinering, återvinning och ersättning). Kommissionen har sedan 2008 varit engagerad i en råvarustrategi (råvaruinitiativet). Kommissionen främjar även ett effektivt utnyttjande av resurser och utvecklingen av cirkulära affärs- och produktionsmodeller.

Kommissionens råvaruinitiativ har en stark extern dimension för att säkerställa en rättvis tillgång till råmaterial över hela världen och säkra lika konkurrensvillkor för alla aktörer inom råvaruhandeln. EU har varit framgångsrikt i förhandlingarna om exportregler för råvaror i bilaterala och multilaterala handelsavtal och i övervakning och upprätthållande av regler om handelshinder som påverkar råvaror.

²⁵ [COM\(2014\) 15](#) final, *En klimat- och energipolitisk ram för perioden 2020 till 2030*, [COM\(2014\) 20](#) final, förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om upprättande och användning av en reserv för marknadsstabilitet för unionens utsläppshandelssystem och om ändring av direktiv 2003/87/EG, [COM\(2014\) 23](#) final, *Om undersökning och utvinning av kolväten (såsom skiffergas) genom hydraulisk högvolymspräckning*, och C(2014) 267 final, kommissionens rekommendation om minimiprinciper för undersökning och utvinning av kolväten (såsom skiffergas) genom hydraulisk högvolymspräckning, samtliga 22.1.2014.

²⁶ Materialkostnaderna står i genomsnitt för över 40 % av tillverkningskostnaderna enligt den tyska ingenjörsgörningen VDI:s rapport *Cost Structure of the Manufacturing Sector*. Det beräknas att förbättrad energieffektivitet skulle kunna minska behovet av insatsvaror med 17–24 % till 2030. Se *Macroeconomic modelling of sustainable development and the links between the economy and the environment* (2011), GWS m.fl. för kommissionen på

http://ec.europa.eu/environment/enveco/studies_modelling/pdf/report_macroeconomic.pdf

Kommissionen kommer att fortsätta utnyttja alla instrument man har till sitt förfogande, inklusive en kartläggning av den råvarudiplomati som för närvarande är på gång, för att därigenom skydda tillgången till råvaror på ett hållbart sätt. Detta kommer att uppmärksammas särskilt i pågående och kommande handelsförhandlingar.

Kommissionen **kommer att överväga att lägga fram ett meddelande om ett europeiskt innovationspartnerskap för råvaror** för att förklara hur Europeiska kommissionen, medlemsstaterna, industrin och högskolorna avser att samarbeta för att driva 2013 års strategiska genomförandeplan för partnerskapet mot förbättringar inom forskning och innovation, lagstiftningsklimat eller standardisering.

De konkreta målen kommer att omfatta upp till 10 pilotprojekt för att främja teknik för produktionen och behandlingen av primära och sekundära råvaror, i syfte att hitta ersättningar för minst tre tillämpningar av kritiska och sällsynta råvaror samt för att skapa bättre ramvillkor för råvaror i Europa²⁷.

För att underlätta för industrin att göra den här övergången, kommer kommissionen 2014 att lägga fram ett lagstiftningsinitiativ om resurseffektivitet och avfall. Initiativet kommer att bygga på framstegen i genomförandet av färdplanen för ett resurseffektivt Europa och anger de viktigaste byggstenar som krävs för att ta vara på EU:s ekonomiska potential att vara produktivare samtidigt som färre resurser används och steg tas mot ett kretsloppssamhälle. Det kommer att omfatta slutsatser från utarbetandet av lämpliga indikatorer och mål samt granskningen av de viktigaste målen i EU:s avfallslagstiftning (i linje med bestämmelserna om ramdirektivet om avfall, direktivet om deponering av avfall och förpackningsdirektivet) och utför en efterhandsutvärdering av direktiven om avfallsflöden, inklusive en bedömning av alternativ för att öka enhetligheten mellan dem.

Kommissionen kommer dessutom, baserat på preliminära bedömningar, att där så behövs föreslå åtgärder för att eliminera prissnedvridningar som hindrar EU-företag från att få **tillgång till viktiga insatsvaror för industrin till internationella marknadspriser**. Kommissionen kommer att garantera politisk neutralitet i tillgången till biomassa för olika ändamål för att därigenom möjliggöra en effektiv tillämpning av kaskadprincipen i användningen av biomassa för att säkra en effektiv och hållbar användning av naturresurser. Kommissionen kommer även om det framstår som befogat att överväga åtgärder för att låta industrin få tillgång till globala marknadspriser på viktiga insatsvaror som bioetanol eller stärkelse för biobaserade industriverksamheter som uppstår från traditionella sektorer som kemikalier, papper och andra skogsindustrier²⁸.

3.3. Uppgradering av kompetens och underlättande av industriell förändring

²⁷ Inom ramen för den andra pelaren av råvaruinitiativet kommer kommissionen 2014 att offentliggöra en rapport om indikatorer för nationell politik för mineralresurser som handlar om hur medlemsstater hanterar beviljandet av tillstånd och planeringen av markanvändningen. Vidare kommer kommissionen att inleda ett offentligt samrådsförfarande för att tillsammans med alla berörda parter undersöka de politiska möjligheterna mot en eventuell harmonisering av tillståndsförfarandena och planeringen av markanvändningen.

²⁸ Se avsnitten om kemikalier och skogsbruksbaserade industrier i arbetsdokumentet från kommissionen.

Kompetens utgör en viktig del av Europa 2020-strategin. Kommissionen har infört en övergripande strategi för förbättring av utbildningssystem genom framförhållning och investeringar i humankapitalet med stöd av EU:s finansieringsinstrument, hjälpmedel för att övervaka kompetensbehov och aktuella trender samt särskilda initiativ för att sammanföra relevanta aktörer för lärlingsprogram, särskilt de med viktiga informations- och kommunikationsteknisk kompetens, däribland arbetsmarknadens parter.

Låg kompetensmatchning och utbildningsfrågor kommer sannolikt att fortsätta vara en stor utmaning för industrin i EU de kommande åren, särskilt eftersom tillverkningstekniska framsteg kommer att öka efterfrågan på särskilda kompetensuppsättningar. Det finns betydande skillnader mellan medlemsstaterna i hur kompetens uppnås och i yrkesutbildningssystemens effektivitet. Detta och den höga arbetslösheten i de krisdrabbade medlemsstaterna kräver omedelbara åtgärder för att satsa mer på utbildning, Det kräver även en bättre rörlighet över gränserna. Därför har kommissionen antagit en genomgripande reform av Eures som ska medföra ett närmare samarbete mellan de offentliga arbetsförmedlingarna i EU och EES i syfte att underlätta rörlighet och kompetensbaserad matchning genom en serie nya tjänster och produkter.

Lärlingsprogrammets bidrag till industrins konkurrenskraft är allmänt erkänt. Stora skillnader mellan medlemsstaterna i hur kompetens uppnås och i **yrkesutbildningssystemens** effektivitet har samband med den akuta arbetslösheten i de krisdrabbade medlemsstaterna. Initiativ som den europeiska alliansen för lärlingsutbildning kommer att fortsätta stödja utvecklingen av bra, effektiva lärlingsutbildningar genom starka partnerskap mellan arbetsgivare och skolor i EU.

Kommissionen utarbetar dessutom en ny generation av programmet Erasmus för unga företagare samt andra instrument för att skaffa fram **gränsöverskridande lärlingsplatser i företag**²⁹ genom ett aktivt engagemang av industrin och av små och medelstora företag. I meddelandet om en ny syn på utbildning³⁰ uppmanas till en stark inriktning på att anpassa kompetenstillgången efter arbetsmarknadens behov över hela Europa och detta förstärks och stöds nu genom det nya finansieringsprogrammet Erasmus+. **Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att stödja dessa insatser.**

För närvarande flyttar endast 0,3 % av EU:s befolkning till en annan medlemsstat för arbete, jämfört med 2,4 % i USA. EU har en unik funktion att fylla när det gäller att **underlätta rörligheten mellan utbildningsinstitutioner genom programmet Erasmus+ på alla nivåer, lärlingsutbildning, praktik och högskoleutbildning.** Industrins och små och medelstora företag kommer att uppmuntras ytterligare att delta i sådana initiativ. I framväxande sektorer och områden med ekonomisk aktivitet kommer **kunskaps- och**

²⁹ Förslag till rådets rekommendation om kvalitetskriterier för praktikprogram av den 4 december 2013, COM(2013) 857 final.

³⁰ COM(2012) 669 final, *En ny syn på utbildning: att investera i färdigheter för att uppnå bättre socioekonomiska resultat*, 20.11.2012.

innovationsgemenskaper att bidra till tillgängligheten för kompetenser som behövs på dessa nya marknader.

De berörda parterna bör sträva efter att föregripa och hantera kompetensbehoven. Industripolitiken måste även underlätta industriella förändringar och bidra till att modernisera industriella strukturer för att undvika situationer med drastisk, slösaktig omstrukturering.

Effekterna av omstruktureringar känns mest direkt på regional nivå och därför måste regionerna engageras aktivt i hanteringen av och planeringen inför förändringar. På samma sätt som framgångsrika strategier för smart specialisering bör politiska initiativ på den nivån (om infrastruktur, utbildning, forskning och innovation) därför ta hänsyn till effekterna av kommande omstruktureringar.

För att hjälpa regionerna att modernisera industribasen genom kanalisering av resurser till mer produktiva sektorer och för att stödja insatser som minimerar eventuella sociala konsekvenser **kommer kommissionen att föreslå en heltäckande strategi för att föregripa och underlätta industriella förändringar på regional nivå.**

Slutligen kommer kommissionen i början av 2014 att presentera ett meddelande om gröna jobb för att inrikta insatser på viktiga ekonomiska sektorer med potential att skapa arbetstillfällen och utvecklingen av relaterad kompetens³¹.

4. SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG OCH FÖRETAGANDE

I EU:s industripolitik har traditionellt sett mycket uppmärksamhet ägnats åt små och medelstora företag, vilket även är fallet i vår politiska strategi. I slutet av 2013 hade programmet för konkurrenskraft och innovation hjälpt finansinstitut att ge cirka 30 miljarder euro i nya medel till över 315 000 små och medelstora företag som skapat eller direkt upprätthållit cirka 380 000 arbetstillfällen. Dessutom gav under samma period strukturfonderna omkring 70 miljarder euro i stöd till företagen, främst små och medelstora. Nästan 200 000 projekt har fått stöd vid flera företag, däribland 78 000 nya företag, och minst 268 000 nya jobb har skapats (medan många fler jobb har tryggats).

Regleringskostnader och administrativa kostnader kan påverka små och medelstora företag upp till tio gånger mer än större företag. Kommissionen har systematiskt främjat förenklingar för små och medelstora företag genom undantag för mikroföretag och tillämpningen av principen att tänka småskaligt först. Villkoren för små och medelstora företag har förbättrats avsevärt sedan småföretagsakten antogs för fem år sedan. Den genomsnittliga tiden och kostnaden för att starta ett företag har minskat (från nio till fem dagar och från 463 euro till 372 euro). Tidåtgången och kostnaden för att skaffa alla tillstånd som krävs för att starta kommersiell verksamhet är dock fortfarande mycket hög i vissa medlemsstater.

³¹ Sysselsättningsrelaterade och sociala aspekter av planering för förändringar och omstrukturering har behandlats i kommissionens meddelande COM(2013) 882 final, 13.12.2013.

Den nya budgetramen 2014–2020 ger tillgång till nya, kraftigare instrument för stöd till företagande och små och medelstora företag. För första gången ingår ett program, programmet för företagets konkurrenskraft och små och medelstora företag, som är specifikt inriktat på små och medelstora företag. Det har en budget på 2,3 miljarder euro utöver andra EU-bidrag. I den nya sammanhållningspolitiken ägnas särskild uppmärksamhet åt de små och medelstora företagets konkurrenskraft. Genom ett särskilt instrument i Horisont 2020 finansieras små och medelstora företags tidiga forskning och innovation med hög risk. Den nya politiken för landsbygdsutveckling stärker dessutom nyföretagande och de små och medelstora företagets konkurrenskraft på landsbygden³².

Utöver detta finansiella stöd är de kommande riktlinjerna om statligt stöd för investering av riskkapital särskilt känsliga för de problem som små och medelstora företag möter vid finansieringen av sin verksamhet.

För att kunna utnyttja hela sin potential **måste små och medelstora företag fortfarande övervinna de hinder som begränsar deras tillväxt**. Det genomsnittliga lilla eller medelstora företaget är mindre i EU än i USA. Det finns även skillnader i storleken på små och medelstora företag inom EU: I Tyskland har små och medelstora företag i genomsnitt 7,6 anställda, jämfört med 3,6 anställda i Spanien och 3,2 i Italien. Det har stora konsekvenser: ju mindre företaget är, desto svårare är det att investera i innovation, exportera och integrera globala värdekedjor, vilket alltså äventyrar deras konkurrenskraft.

Klusters potential att skapa ekonomiskt fördelaktiga innovationssystem för grupper av små och medelstora företag som stärker varandra behöver utnyttjas bättre som ett tillväxtfrämjande medel. Kommissionen kommer att underlätta hopkopplingen av små och medelstora företag som önskar gå samman i kluster på global nivå för ansamling av kunskap och tväreuropeiska värdekedjor. Fokus kommer inte att begränsas till industrisektorer utan kommer att ligga på underlättande av tvärssektoriella och gränsöverskridande samarbete och innovation.

Mervärdeskedjor, från upphandling av råvaror till företagstjänster och distribution, samt kopplingar till forsknings- och utbildningscentrum, måste integreras bättre. Klusterbaserade demonstrationsprojekt för innovation i värdekedjor kommer också att finansieras genom Horisont 2020 som stöd för genomförandet av smarta specialiseringsstrategier. Kommissionen kommer dessutom att förstärka åtgärdsplanen om företagande för utveckling av företagarkompetens och företaganda och för att underlätta för enskilda att kommersiellt utveckla sina idéer.

En uppdaterad småföretagsakt skulle skapa mer synergier med reformprocessen inom ramen för den europeiska planeringsterminen och hjälpa små och medelstora företag att växa och skapa sysselsättning. Kommissionen kommer att överväga åtgärder och vid behov

³² Vad gäller s.k. blå tillväxt, se meddelandet *Blå tillväxt – möjligheter till hållbar tillväxt inom havs- och sjöfartssektorn*, COM(2012) 494 final, 13.9.2012.

förslag till ny lagstiftning så att det blir möjligt att oavsett medlemsstat starta ett företag till en kostnad på högst 100 euro och inom tre dagar. Ett mål på en månad för anskaffande av nödvändiga tillstånd kommer också att övervägas. Slutligen undersöker kommissionen åtgärder för att förkorta den rättsliga hanteringen av kreditfordringar för företag, för att de ska kunna återhämta sig från finansiella svårigheter och undvika insolvens genom tillgång till kostnadseffektiva förfaranden för omstrukturering av skulder och för att ge ärliga företagare en andra chans och underlätta överlåtagandet av företag. Kommissionen uppmanar medlemsstater att införa ett småföretagstest eller något liknande system i beslutsprocessen och minska den administrativa bördan³³.

Slutligen undersöker kommissionen ytterligare möjligheter att hjälpa små och medelstora företag att utveckla gränsöverskridande synergier genom ett flexibelt och lätt regelverk för små och medelstora företag. Företagsnät ger intressanta affärsmöjligheter, särskilt för att stärka det gränsöverskridande samarbetet. Genom bättre specialisering inom gemenskapen skulle företagsnäten också kunna vara en viktig bidragande faktor till innovation. Kommissionen kommer att undersöka i vilken utsträckning, t.ex. genom praktiska riktlinjer, riktade åtgärder skulle kunna föreslås (t.ex. standardisering, terminologi eller märkning) vilka kan främja utvecklingen av företagsnät.

5. EU-FÖRETAGENS INTERNATIONALISERING

Exporten och EU:s handelsöverskott har spelat en viktig roll för att dämpa krisens konsekvenser. År 2015 förväntas cirka 90 % av den globala tillväxten komma utifrån och tillträdet till marknader utanför EU fortsätter därför vara viktigt för EU:s konkurrenskraft. EU:s industri har till största delen behållit sin konkurrenskraft på internationella marknader men det kan inte tas för givet att den starka exporten ska fortsätta. Europeiska företag behöver fortsätta vara innovativa och integrera sig i det växande nätet av värdekedjor runt om i världen. Integrationen i den globala ekonomin måste gå hand i hand med främjandet av öppna, rättvisa marknader över hela världen.

Handelspolitiken står i centrum för EU:s internationaliseringsplaner, inte bara för att öppna marknader utan även för att försvara Europas intressen och aktivt främja likvärdiga konkurrensvillkor på marknader utanför EU. EU är dessutom fast beslutet att verka för frihandel inom Världshandelsorganisationen, vilket det nyligen antagna avtalet om förenklade handelsprocedurer visar. Samtidigt driver EU en aldrig tidigare skådad bilateral handels- och investeringsagenda där frihandelsavtal för närvarande är det viktigaste medlet för att uppnå bättre marknadstillträde. Slutförandet av pågående förhandlingar om frihandelsavtal kan potentiellt öka EU:s BNP med 2 % (250 miljarder euro). Kommissionen har även föreslagit en ändring av de handelspolitiska skyddsinstrumenten och uppmanar rådet och parlamentet

³³ Dessa förslag kommer att samordnas och komplettera andra åtgärder som är under förberedelse inom det rättsliga området för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning. Inom det området och även som uppföljning av 2012 års meddelande *En ny strategi för att hantera misslyckade företagssatsningar och insolvens* kommer minimikrav att göra det möjligt för företag i finansiella svårigheter att på ett effektivt sätt omstrukturera sina skulder och undvika insolvens.

att snabbt enas om att förstärka det handelspolitiska skyddssystemet och sänka kostnaderna för få det att effektivare skydda en rättvis konkurrens.

5.1. Marknadstillträde

Efter framgångarna i den gemensamma utrikespolitiken, de nya tillväxtuppgifterna och strategin för marknadstillträde bör EU öka sina insatser för ekonomisk diplomati, baserat på solidaritet mellan medlemsstaterna, och tala med starkare stämma till ekonomiska partner för att försvara europeiska investeringar och intressen i utlandet. Konkurrensvillkoren är inte lika på världsmarknaderna, och europeiska företag som är verksamma på viktiga framväxande marknader får konkurrera på orättvisa villkor.

Den europeiska sektorn för offentlig upphandling är den mest öppna i hela världen, men ändå stöter EU-företag på svårigheter vid offentlig upphandling i utlandet. I nyligen tecknade frihandelsavtal har EU gjort stora förbättringar i tillträdet till upphandlingsmarknader. Bilateral förhandlingar med Kanada har t.ex. lett till betydande framgångar i öppnandet av upphandlingsmarknader på lokal och regional nivå. Andra bilaterala förhandlingar, främst med USA och Japan, ska förhoppningsvis ge liknande framsteg.

Kommissionen har dessutom föreslagit ett nytt instrument som, om det godkänns av medlemsstaterna och Europaparlamentet, kommer att göra det möjligt för EU att korrigera obalanser på de internationella marknaderna för offentlig upphandling³⁴. Genom detta förfarande kan upphandlande myndigheter i medlemsstaterna utesluta anbudsgivare för stora kontrakt som använder varor och tjänster med ursprung i ett land utanför EU där upphandlingsmarknaderna är mycket skyddade. Det är ett bra exempel på hur ömsesidighet kan ge positiva resultat för EU i ett internationellt sammanhang.

Tjänster står för cirka 40 % av mervärdet i den europeiska exporten av tillverkade varor. Cirka en tredjedel av de arbetstillfällena som skapas genom denna export finns i företag som försör varuexportörerna med extra tjänster. Bättre, billigare tjänster är därför en viktig variabel i ekvationen för industrins konkurrenskraft. En förbättring av EU-företagens integration i de globala värdekedjorna kommer att underlätta tillgången till tjänster av hög kvalitet och göra EU:s varu- och tjänsteexport mer konkurrenskraftig.

Insatser för att öka de små och medelstora företagens internationalisering framstår som särskilt viktigt. I EU står de 10 % största exportföretagen vanligtvis för 70-80 % av exportvolymen, och kommissionen kommer att försöka öka inte bara exportvolymen utan även antalet exportföretag för att underlätta integreringen av EU-företag i globala värdekedjor.

³⁴ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om tillträdet för varor och tjänster från tredjeländer till unionens inre marknad för offentlig upphandling och förfaranden till stöd för förhandlingar om tillträde för varor och tjänster från unionen till tredjeländers marknader för offentlig upphandling, COM(2012) 124 final, 21.3.2012.

För en förbättring av marknadstillträdet krävs en blandning av handelspolitiska instrument som åtgärdar de konkreta problem som våra företag möter när de exporterar till eller investerar i tredjeländer. Strategin för marknadstillträde spelar en viktig roll i åtgärdandet av dessa problem genom kommissionens, medlemsstaternas och näringslivets gemensamma insatser. Ett starkare samarbete mellan olika berörda parter kommer att öka effektiviteten och framgångarna i hanteringen av dessa hinder.

För att främja tillträdet till marknader runt om i världen kommer kommissionen att

- *fortsätta föra förhandlingar om frihandelsavtal med viktiga bilaterala handelspartner, bland annat USA, Kanada, Japan och Indien, i syfte att förbättra marknadstillträdet för den europeiska industrin och följa upp befintliga frihandelsavtal genom regelbunden övervakning, bedömning och implementering,*
- *fortsätta förhandla om ett djupgående och omfattande frihandelsavtal och avtal om ackreditering och godkännande av industriprodukter mellan EU och länder i södra Medelhavsområdet och länderna i det östliga partnerskapet,*
- *fortsätta arbetet inom Världshandelsorganisationens organ för att förebygga och motverka att tredjeländer skapar handelshinder, även genom tvistlösning om det behövs,*
- *förstärka tillväxtuppdragen och utnyttja nätverket Enterprise Europe för att främja de små och medelstora företagens internationalisering och för att stödja tillväxtuppdragens organisations- och uppföljningsåtgärder,*
- *föra småföretagsdialoger och främja samarbete med våra internationella partner, bilateralt med USA, Kina, Ryssland och Brasilien och multilateralt i det östliga partnerskapet, i det industriella samarbetet mellan EU och Medelhavsländerna, i samband med utvidgningen och i AVS-länderna,*
- *fortsätta genomföra strategin för marknadstillträde som ett instrument för åtgärdande av de konkreta problem som europeiska företag möter, med särskild inriktning på små och medelstora företag, vilka ofta står inför de största utmaningarna när det gäller handelshinder i tredjeländer.*

5.2. Samarbete för standardisering, lagstiftning och immaterialrätt

Kommissionen kommer att fortsätta främja **internationellt samarbete om standarder och reglering**, grundat på EU:s roll som standardsättare och ta en ledande roll i förstärkningen av det internationella standardiseringssystemet. Samarbete med andra länder i regleringsfrågor kommer att fortsätta att prioriteras högt, särskilt i de pågående bilaterala förhandlingarna med USA och Japan där huvudfokus kommer att ligga på handels- och investeringshinder efter

gränsen. Mer transparens och regleringskonvergens kommer att öka utlandsmöjligheterna betydligt för EU:s företag och bidra till att minska kostnaderna för marknadstillträde.

I en värld där konkurrenskraft ofta härrör från fördelarna med att komma först och från varumärkesetablering är det allt viktigare för EU-företag att försvara sina immateriella rättigheter på alla relevanta marknader, särskilt i kreativa industrier där förfalskning är ett allvarligt problem. I syfte att öka stödet till företag har kommissionen redan utökat sitt hjälpnät för immaterialrätt till Asean och Mercosur för att erbjuda tjänster i ett större geografiskt område och kommer att överväga ytterligare geografisk utvidgning av sådana stödtjänster.

6. SLUTSATSER

EU behöver brådskande förstärka grunden för **hållbar tillväxt och modernisering efter krisen**. För det ändamålet måste EU skicka en tydlig signal om sitt engagemang för återindustrialisering, moderniseringen av EU:s industribas och främjandet av en konkurrenskraftig ram för EU:s industri.

Vikten av de utmaningar som Europa står inför kräver uppmärksamhet och vägledning på högsta politiska nivå, Europeiska rådet. Det är av största betydelse för att säkerställa enhetligheten och prioriteringen för alla instrument som EU har till förfogande. En industriell strategi kan inte sättas i verket som en fristående politik, eftersom den samverkar med och på flera sätt överlappar med många andra politikområden.

Följaktligen uppmanar kommissionen medlemsstaterna att erkänna industrins centrala betydelse för förstärkningen av konkurrenskraften och en hållbar utveckling i Europa och för att mer systematiskt inarbeta konkurrenskraftsfrågorna i alla politikområden.

I det syftet anser kommissionen att följande prioriteringar bör göras för att stödja den europeiska industrins konkurrenskraft:

- *Fortsätta att arbeta in målet att upprätthålla industriell konkurrenskraft i andra politikområden för att behålla EU-ekonomins konkurrenskraft, med hänsyn till vikten av den industriella konkurrenskraftens bidrag till EU:s övergripande konkurrenskraft. Särskild uppmärksamhet måste t.ex. ägnas åt ökad produktivitet inom företagstjänster för att öka den industriella konkurrenskraften och konkurrenskraften hos EU:s ekonomi i allmänhet.*
- *Maximera den inre marknadens potential genom att utveckla den infrastruktur som behövs, erbjuda ett stabilt, förenklat och förutsägbart regelverk som är fördelaktigt för företagande och innovation, integrera kapitalmarknaderna, förbättra möjligheterna till utbildning och rörlighet för medborgare och slutföra den inre marknaden för tjänster som en viktig bidragande faktor för industriell konkurrenskraft.*

- *På ett beslutsamt sätt genomföra instrumenten för regional utveckling med nationella instrument och EU-instrument som stöd för innovation, kompetens och företagande för att genomföra industriella förändringar och förstärka konkurrenskraften hos EU:s ekonomi.*
- *För att uppmuntra investering måste företag ha tillgång till kritiska insatsvaror, i synnerhet till energi och råvaror, till överkomliga priser som speglar internationella kostnadsförhållanden. Utformningen och införandet av politikinstrument för olika mål, både på EU-nivå och på nationell nivå, får inte medföra prissnedvridningar som leder till oproportionerligt höga priser för dessa insatsvaror. Åtgärder bör också vidtas på den inre marknaden och på internationell nivå för att säkerställa en tillräcklig tillgång till dessa insatsvaror, samt öka energi- och resurseffektiviteten och minska avfallsmängderna.*
- *Göra allt för att underlätta integreringen av EU-företag i globala värdekedjor för att stärka deras konkurrenskraft och säkerställa tillträdet till globala marknader till förmånligare konkurrensvillkor.*
- *Slutligen kräver målet att få ny fart på EU:s ekonomi stöd för den återindustrialisering som ingår i kommissionens strävan att öka industrins bidrag till BNP till så mycket som 20 % år 2020.*